

Namaza dair

Berk Bey: “1- Sabah namazını imsak vaktinde kılmak istersek nasıl niyet etmeliyiz? Aynı şekilde yatsı namazını gece on ikiden sonraya bırakırsak nasıl niyet edeceğiz? Bu günkü yatsı namazına diye mi? 2- Sabah namazını vaktinde kılamadığımızda o gün saat kaç kadar sünnetiyle birlikte kazası kılınır? 3- Kıyamda iken ayak başparmağı veya diğer parmakların havaya kaldırılması doğru bir hareket midir? Namazı bozar mı?”

Sabah namazının vakti ikinci fecir (fetr-i sadık) doğduktan sonra, yani tan yeri ağardıktan sonra başlar, güneşin doğuşuna kadar devam eder. İkinci fecir, gecedan sonra doğu ufkundan yayılmaya başlayan yarı karanlıklı loş bir aydınlıktır. Mücbir bir sebep yoksa sabah namazını ortalığın aydınlandığı vakte kadar ertelemek müstehaptır. Bununla beraber fecr-i sadıktan hemen sonra da sabah namazı kılınabilir. Bu durumda niyetimizde bir değişme olmaz. Sabah namazını ortalık aydınlandığında hangi niyetle kılarırsak, fecir girdikten sonra da aynı niyetle kılarız. “Niyet ettim Allah rızası için bu günkü sabah namazını kılmaya” diye niyet edilebilir.

Yatsı namazının vakti ise sabah namazı vaktine kadar devam eder. Yatsı namazını gece yarısına kadar geciktirmek müstehap; özürsüz olarak, birinci fecir denan fecr-i kâzibten sonraya bırakmak mekruhtur. On ikiden önce veya sonra kılınması, niyette her hangi bir değişiklik meydana getirmez. Niyette gün önemli değil; giren ve içinde bulunduğumuz, henüz namazı kılınmamış vakit önemlidir. Yani, “Bu günkü yatsı namazını kılmaya” diye niyet edebiliriz. Zaten dilin telâffuzu değil, kalbin niyeti esastır. Dil sadece kalbin temayülünü ve niyetini doğru ikrar ve telâffuz etmekle yükümlüdür.

Sabah namazı, vaktinde kılınmamış ise; o gün güneşin bir mızrak boyu yükselişinden, yani güneşin doğuşundan takriben kırk-elli dakika sonradan itibaren, öğle namazı öncesi kerahet vaktine kadar, yani öğle namazından takriben bir saat öncesine kadar sünnetiyle birlikte sabah namazı kaza edilebilir. Böylece Allah Resûlünün (asm) dünya ve dünyadakilerden daha kıymetli olduğunu beyan

buyurduğu sabah namazının sünnetini de kaza etme imkânı elde edilmiş olur. Kaçırılan sabah namazı eğer bu vakit içinde kaza edilmez ise, artık sadece iki rek’at farzı kaza edilir.

Namazda iken “amel-i kesîr” ölçüsünde hareket yapılırsa namaz bozulur. Amel-i kesîr, namaz kılan birisinin, namaz kılmağına hükmolunacak ölçüde hareket yapmasıdır. Binaenaleyh ayakların özürsüz olarak havaya kaldırılması namazı bozar. Göğüsle beraber ayakları kıbleden başka tarafa çevirmek de namazı bozar. Namazda iki ayak arası takriben dört parmak kadar açık olmalı ve iki ayak parmakları kible istikametine bakmalıdır. Özürsüz olarak parmaklar oynatılmamalıdır. Oynatılırsa namazın sıhhatine mâni olmaz; ancak mekruh olur. Secdede iki ayağın parmaklarıâ€“en azından iki başparmak—yere değmeli, yerde sabit olmalı, yani kible istikametinden ayrılmamalıdır; bu, secdenin tadil-i erkânındandır. Aksi takdirde secde sahih olmaz. Peygamber Efendimiz (asm), “Yedi kemik üzerine secde etmek üzere emr olundum. Bunlar: Alın, iki el, iki diz ve iki ayakuçlarıdır”¹ buyurmuştur. Bu hâdisi delil olarak alan dört mezhep uleması, sahih bir secde için; alnın ve burnun, iki elin bütünün, iki dizin ve iki ayakuçlarının—en azından birer parmağın—yere değdirilmesinin şart olduğunu söylemişlerdir.

Dipnotlar:

1- Buhârî, Ezan, 133